

Yahya Kemal'in Bütün Şiirlerine Katkı

Abdurrahman Kolcu*

Yahya Kemal'in Bütün Şiirlerine Katkı

Yahya Kemal, ilk şiirlerini Malûmât, İrtika, Musavver Terakki, Musavver Fen ve Edeb gibi dergilerde yayımlamıştır. Şairin ilk şiirlerinin bir kısmı Yahya Kemal Enstitüsü tarafından yayımlanan *Bitmemiş Şiirler* adlı kitabın "Servet-i Fünûn Târ-zı Şiirler" bölümünde yayımlanmıştır. Şairin Âgâh ve Âgâh Kemâl imzalarıyla Musavver Fen ve Edeb dergisinde yayımladığı üç şiir ve bir mensur şiir *Bitmemiş Şiirler* adlı kitapta yer almaktadır. Bu makalede şairin Musavver Fen ve Edeb dergisinde yayımlanan şiirleri ve mensur şiiri gün ışığına çıkarılmaktadır. Yine Musavver Fen ve Edeb dergisinde Yahya Kemal'den bahseden yazılar da aktarılaraq onun şiiri ile ilgili bilgilere bu yönden de katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yahya Kemal Beyatlı, Musavver Fen ve Edeb, Mehmed Tâhir Bey, Alfred de Musset, Mehmed Âsaf.

A Contribution to All poems of Yahya Kemal

Yahya Kemal published his initial poems in journals such as Malumat, İrtika, Musavver Terakki and Musavver Fen ve Edeb. Some of them were published in the book named *Incomplete Poems*. Three poems and one prose poem published in Musavver Fen ve Edeb were not included in *Incomplete Poems*. In the article, we discussed these poems.

Key Words: Yahya Kemal Beyatlı, Musavver Fen ve Edeb, Mehmed Tâhir Bey, Alfred de Musset, Mehmed Âsaf.

---

* Araş. Gör., Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
abdokol@mynet.com.

Yaşarken şiirlerini kitaplaştırmayan Yahya Kemal'in şiirleri ölümünden sonra Yahya Kemal Enstitüsü tarafından *Kendi Gök Kubbeviz, Eski Şiirin Rüzgârıyla, Rubailer ve Hayyam'ın Rubailerini Türkçe Söyleyiş ve Bitmemiş Şiirler* adlarıyla dört kitap halinde kitaplaştırılmıştır. Bununla birlikte şairin özellikle gençlik dönemine ait olan şiirlerinin bir kısmı bu kitaplarda yer almamaktadır. Şairin gençlik döneminde yayımladığı ve kitaplarında yer almayan şiirleri hakkında bazı yayınlar yapılmıştır.¹

1899–1904 tarihleri arasında haftalık olarak 222 sayı yayınlanan *Musavver Fen ve Edeb*² dergisinde tanınmış şairlerin yanı sıra genç edebiyat heveslilerinin çalışmalarına bolca yer verilmiştir. Yahya Kemal'in ilk şiirlerinden bazılarının yayımlandığı *Malûmât ve İrtika* dergilerini de çıkaran, “Baba Tahir” ve “Malûmâtçı Tâhir” olarak da bilinen Mehmed Tahir Bey tarafından yayınlanan bu dergide imzası bulunan gençlerden biri de Yahya Kemal'dir. Bu dergide Yahya Kemal'in üç şiiri ve bir mensur şiiri yayımlanmıştır.

Yahya Kemal'in bu derginin 169. sayısında yayımlanan ilk şiiri Tevfik Fikret'in *Ey Yâr-ı Nagam-kâr* adlı şiirinden esinlenerek yazılmış bir şarkıdır. *Ey Yâr-ı Nagam-kâr* adlı şiirin son dizesi, “*Çal sevdiceğim çal meleğim çal güzelim çal*”, Yahya Kemal'in bu şiirinde nakarat olarak üç kez tekrarlanmıştır. Bu dize, şiirdeki ilk kullanımında turnak içine alınmıştır. Yahya Kemal, Tevfik Fikret'in *Ey Yâr-ı Nagam-kâr* adlı şiirini *Malûmât* dergisinin 383. sayısında yayımlanan *Leyâl-i İstiğrak 2* (18 Nisan 1319/01 Mayıs 1904) başlıklı şiirinde tahmis etmiştir. Her iki şiirin yayımlanma tarihlerini karşılaştırdığımızda *Musavver Fen ve Edeb* dergisinde yayımlanan *Şarki'nın Malûmât'ta* yayımlanan *Leyâl-i İstiğrak 2* adlı şiirden daha önce -16 *Kânûn-ı sâni* 1318/29 Ocak 1903'te yayımlandığı görülmektedir.

Yahya Kemal'in bu dergideki diğer iki şiiri ise 172. ve 174. sayılarda yayımlanmıştır. Dergide Yahya Kemal'in yayımlanan diğer iki şiirinin de adı *Şar-*

¹ Bu konuda şu makalelere bakılabilir: Mustafa Argunşah, Necat Birinci, Alemdar Yalçın, Harun Duman, Abdullah Uçman, Ceval Kaya, “Yahya Kemal'in Kitaplarına Girmemiş Metinleri”, *Doğumunun 100. Yılında Yahya Kemal Beyatlı*, Marmara Üniversitesi Yayınları, İst., 1984, s.210-227; Mustafa Argunşah, “Yahya Kemal'in Şiirlerinin Bibliyografyası”, *Doğumunun 100. Yılında Yahya Kemal Beyatlı*, Marmara Üniversitesi Yayınları, İst., 1984, s. 228-234; Ali İhsan Kolcu, “Yahya Kemal'in Kitaplarına Girmemiş İlk Şiirleri”, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, s. 10, Sivas 2001, s. 255-272; Alim Kahraman, “Yahya Kemal'in Bilinmeyen En Eski Şiirleri ve Şiirleri Üzerine Yazılan İlk Yazılar”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 2001-2003, c.XXX, İst., 2003, s. 235-250.

² Abdurrahman Kolcu (2004), *Musavver Fen ve Edeb Mecmuası, İnceleme, Tahlilî Fihrist ve Seçme Metinler*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

kı'dır. Yahya Kemal'in derginin 172. sayısında "Tahattur" başlığını taşıyan bir de mensur şiiri yayımlanmıştır. 172. sayıda yayımlanan şiir ve mensur şiir Âgâh, diğer iki şiir ise Âgâh Kemâl imzasıyla yayımlanmıştır:

Şarkı³

Tanburunu âğuşuna al eğlenelim çal
 "Çal sevdiceğim çal meleğim çal güzelim çal"
 Yükselsin ufuklarda garâm-ı emelim çal
 Çal sevdiceğim çal meleğim çal güzelim çal

Çal kuşları âhengin ile zemzeme-zâ et
 Çal rûhumu meşgûf-ı hafâyâ-yı safâ et
 Çal aşkımlı lâhûta kadar girye-serâ et.
 Çal sevdiceğim çal meleğim çal güzelim çal

Âgâh Kemal

Şarkı⁴

Güzelim seyr-i bahar eyleyelim
 Kesb-i âsâr-ı mesâr eyleyelim
 Kırları keşf ü güzâr eyleyelim
 Gidelim sevdiceğim Çamlıca'ya

Bağları dağları ettikçe şafak
 Reng-i hüzn-âverine müstağrak
 O zaman biz de hırâmân olarak
 Gidelim sevdiceğim Çamlıca'ya

Âgâh

Şarkı⁵

Mavi gözlü, sarı saçlı, sarışın dilberdir
 Sevdığım şûh-edâ bir gül-i nâzik-terdir

³ Âgâh Kemal, "Şarkı", Musavver Fen ve Edeb, nr.169, s. 270, 16 Kânûn-ı sâni 1318/29 Ocak 1903.

⁴ Âgâh, "Şarkı", Musavver Fen ve Edeb, nr. 172, s. 281, 06 Şubat, 1318/19 Şubat 1903.

⁵ Âgâh Kemal, "Şarkı", Musavver Fen ve Edeb, nr.174, s.290, 24 Şubat 1318/09 Mart 1903.

Sinni onaltı henüz, kendisi pek nevberdir
Sevdiğim şûh-edâ bir gül-i nâzik-terdir

Başka bir lami'a var çehre-i nevvârında
Başka bir câzibe var dîde-i sehârında
Uçar envâr-ı şafak turre-i zer-târında
Sevdiğim şûh-edâ bir gül-i nâzikterdir.

Âgâh Kemal

Tahattur⁶

Hatırlıyor musun!... Mukmir bir geceydi. Sular koyu ve sevdâvi mavilikler içinde uyuyor. Sathında handan bir lem'a-i semavî yüzüyordu. Göklerin amâk-ı dūrâ-dûrunda parlayan mezâhir bu manzara-i şiir ü sevdâyı söylüyordu. Ooh, ey kerîme-i sevdâ! Ben ra'sân u mahmûm u heyecanlarla senin nermîn ellerinin piyano üzerinde hâsıl eden asabî ve mübekkî nağmeleri dinliyordum. Sen bir operanın elhân-ı rûhânîsini giryan giryan çalıyordun. O muharrik terennümler semâ-yı nûr-ı enver içinde uçuyor. Rûhum anlarla lâhût-ı istiğraka yükseliyordu. Sonra beyaz tüller arasında melekâne ve nâzende bir refât ile balkona çıktın. Semavî gözlerini minâ-yı dūrâ-dûra atfettin. Mavi bir fânûs-ı nûr şeklinde lemeân eden kamere, suların sath-ı râkidinde dalgalanan ukûs-ı müzehhere, penbeliklerle süslenen ufuklara, sahilin kumları üzerinde titreyen beyaz gölgelere bakıyordun. Ben de pür-helecân, mebhût u gâşy-engiz nazarlarımınla seni temâşâyâ koyulmuştum. Bilmem nasıl oldu beni gördün mahcûbâne ve işve-kârâne gülererek balkondan kaçtın. Ooh!.. İşte o geceden beri benim için yeni bir hayat-ı aşk ve bir hayat-ı emel başlamıştı. Seni ruhumun bütün samiyetiyle bütün mevcudiyetiyle seviyordum!...

Şimdi o beyaz geceyi tahattur ettim. Ve seni düşündüm. İstiyorum ki bu esmer gecede de "sular koyu ve sevdâvi mavilikler içinde uyusun. Sathında handan bir lem'a-i semavî yüzün. Göklerin amâk-ı dūrâ-dûrunda mezâhir o manzara-i şiir ü sevdâyı süslesin ve sonra gökten penbe yeşil şihâblar düşsün..."

Âgâh

Burada Âgâh imzasının Âgâh Kemal'den, yani Yahya Kemal'den farklı bir kişinin imzası olabileceği yönünde, ilk anda bir tereddüde düşülebilir. Ancak, Âgâh imzası Yahya Kemal'in Âgâh Kemâl imzasıyla iki şiirini yayımladığı 169. ve 174. sayıların arasında yer alan 172. sayıda görülüyor. Derginin bu anı-

⁶ Âgâh, "Tahattur", Musavver Fen ve Edeb, nr. 172, s. 281, 06 Şubat, 1318/19 Şubat 1903.

lan numaralardaki sayılarının dışındaki hiç bir sayıda Âgâh ve Âgâh Kemâl imzalarına bir daha tesadüf edilmiyor. Musavver Fen ve Edeb dergisinde özellikle genç şairlerin ya da şiir heveslilerinin yayımlanan şiirlerinin altında *Musavver Fen ve Edeb* başlığıyla, kimin yazdığı belli olmayan, bir veya birkaç cümlelik kısa değerlendirmelere yer verilmiştir. Yahya Kemal'in Âgâh Kemâl imzasıyla yayımladığı ve yukarıda metni verilen "Çal" redifli şarkısı da böyle bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bu kısa değerlendirmede şairden "Âgâh Bey" olarak bahsedilmektedir.

"Musavver Fen ve Edeb

*Bu şarkı çoktan beri çalınırdı, fakat Âgâh Bey nüşende bir tarzda çalıyor.
Aman dinleyelim!"*

Bunun yanı sıra *Tahattur* başlığını taşıyan mensur şiir görüldüğü gibi tahattur etme, hatırlama eylemleri ve imgeleri üzerine kurulu bir metindir. Yahya Kemal'in ilk şiirlerinde tahattur etme, hatırlama ya da yâd etme eylemleri ve imgeleri neredeyse bir leit motif derecesinde sıkça kullanılmıştır. Yahya Kemal'in ilk şiirlerinde hatırlama, yâd etme eylemlerine ve bu eylemlerin çerçevesine yerleştirilen imgelerin çokça kullanılmış olması onun Alfred de Musset'nin *Rappelle-toi* (Tahattur Et) şiirinden Türkçeye yapılan çeviri veya bu şiire yazılan nazirelerden etkilenmiş olabileceğini düşündürmektedir. Alfred de Musset'nin bu şiiri ilk kez Nigar Hanım tarafından çevrilmiştir. Bu şiire başta *Recâizâde Mahmud Ekrem*, *Mehmed Celâl*, *Mustafa Reşid* ve *Menemenlizâde Mehmet Tahir* olmak üzere birçok nazire yazılmıştır.⁷ Yahya Kemal'in yayımlanmış ilk şiirinin adı da *Hatıra*'dır. Bu şiirin ilk dizesi:

Hâtur-güzârın olsun eyâ yâr-i dil-fikâr

şeklinindedir. Yine bu şiirde hatırlama eylemi ile ilgili olarak birkaç dize daha vardır:

Yâd et o demleri güzer ettikçe nev-bahar

...

Hatırılıyor musun o leyâl-i meserreti

...

Hatırladıkça dil o zaman-ı saadeti

Yâdeyledikçe dîdelerim hun-feşân olur.⁸

⁷ Ali İhsan Kolcu, *Ondokuzuncu Asır Türk Edebiyatında Alfred de Musset Tercümelere ve Tesiri*, Gündoğan Yayınları, Ank. 1999.

⁸ "Musavver Terakki, nr.31, 27 Eylül 1317/10 Ekim 1901, s. 222," künyeli şiir için bkz. Alim Kahraman, a.g.m.

Yahya Kemal Malûmât dergisinde yayımladığı Leyâl-i İstiğrâk 4⁹ adlı şiirinde de aynı durumu gözlemleyebiliyoruz, yine bu şiirin de ilk dizesi hatırlama eylemi ile ilgilidir:

Hâlâ tahattur eyliyorum mâvi bir gece

...

Hatırladım Lamartin'in ömr-i garâmını

Malûmât'ta yayımlanan Terâne-i Rûh¹⁰ başlığını taşıyan başka bir şiirinde de Yahya Kemal hatırlamayı sürdürür. Bu şiirin de ilk dizesi hatırlama üzerinedir:

Hâtır-güzârın olsun o aşk-ı sefâ-nisâr

...

Yâd et o demleri güzer ettikçe nevbahar

...

Hatırlıyor musun o leyâl-i meserreti

...

Hatırladıkça dil o zaman-ı saadeti

...

Hatırlıyor musun 'Ada'da' bir leyle-i hazîn

Bunun yanı sıra Yahya Kemal Musavver Terakki dergisinde yayımlanan *Bedir Yahut On Gazele Bir Nazire* başlığını taşıyan şiirinin

*Olsun ey meh-rû dil-i Âgâh-ı şeyda gark-ı nûr*¹¹

şeklindeki son dizesinde görüldüğü gibi mahlas olarak *Âgâh* kelimesini kullanmaktadır. Tıpkı Cenâb Şahabeddin'in İrtika ve Musavver Fen ve Edeb'de bazı şiirlerini isminin ilk kelimesi olan "Cenab" imzasıyla yayımlaması gibi *Âgâh* Kemâl imzasını kullanan şâirimiz de isminin ilk kelimesini kullanmıştır. Öte yandan zikredilen mensur şiirde aydınlık ve huzur verici bir gecenin hatırlanması söz konusudur. Yukarıda verdiğimiz ve hatırlama konusunu içeren şiirlerde de *leyâl-i meserret*, *mâvi bir gece* ve *bir leyle-i hazîn* şeklinde ifadeler yer almaktadır. Yine zikredilen mensur şiirde bu gecenin oluşturduğu doğal fonla

⁹ Yahya Kemal, Bitmemiş Şiirler, Yahya Kemal Enstitüsü, İst. 1976, s. 73-74.

¹⁰ Malûmât, nr.378, 13 Mart 1319/25 Mart 1903, s. 3318. künyeli şiir için bkz. Mustafa Argunşah v.d., "Yahya Kemal'in Kitaplarına Girmemiş Metinleri", Doğumunun 100. Yılında Yahya Kemal Beyatlı, Marmara Üniversitesi Yayınları, İst., 1984, s.210-227.

¹¹ "Musavver Terakki, nr. 10, 02 Mayıs s1318/15 Mayıs 1902, s. 75." künyeli şiir için bkz. Alim Kahraman, "Yahya Kemal'in Bilinmeyen En Eski Şiirleri ve Şiirleri Üzerine Yazılan İlk Yazılar", İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, 2001-2003, c.XXX, İst., 2003, s. 235-250.

sevgiliyle geçen bir olaya ya da duruma gönderme yapılmaktadır. Aynı şekilde bu ifadelerin geçtiği şiirlerde de sevgiliyle yaşanan bir olaya ya da duruma gönderme yapılmaktadır. Bütün bu önermeler Musavver Fen ve Edeb dergisinde Âgâh imzasıyla yayımlanan şiirlerin Âgâh Kemal'e yani Yahya Kemal'e ait olduğunu ortaya koymaktadır.

Musavver Fen ve Edeb dergisinde Yahya Kemal ve şiirlerine değinen iki yazı bulunmaktadır. Derginin 170. sayısında Ahmet Melih'in yazdığı İcmâl-i Edebî'de Malûmât dergisinde önceki hafta yayımlanan şiirler ile ilgili bahiste adı geçen şairler arasında Âgâh Kemâl de bulunmaktadır:

“Haftalık ‘Malûmât’ gazetesinin geçen haftaki nüshası mündericât nokta-i nazarından hem rengin, hem zengin idi. Âsâr-ı manzûme kısmı Âgâh Kemal, Mehmed Muharrem, H. Remzi beylerin şiirleriyle pirâyedâr. Bunların altında iki mensur şiir var. Biri Mehmed Asaf'ın, diğeri E(lif) Avni Bey'in. ‘Neşide-i Takdir’ sernâmeli bu eser Avni Bey'in âsâr-ı güzide-i sâiresine nispetle iyi değil. Âsâr-ı manzûme kısmında en ziyade Vodinalı H. Remzi Bey'in ‘Mekteb’ sernâmeli şiirini şayan-ı takdir gördük.”¹²

Ahmet Melih'in Malûmât'ın bu paragrafta bahsettiği sayısı 16 Kânûn-i Sâni 1318/29 Ocak 1903'te yani tam bir hafta önce yayımlanan 371. sayıdır. Âgâh Kemal'in burada bahsedilen şiiri de bu sayının 3602. sayfasında yayımlanan “Mensî Şiirlerim” adlı şiiridir.

Musavver Fen ve Edeb dergisinde Yahya Kemal'den bahseden ikinci yazı Mehmed Âsaf imzasını taşımaktadır. Mehmed Âsaf derginin 130. ve 185. sayıları arasında şiir, mensur şiir ve başta İcmâl-i Edebî başlığı altında yazdıkları olmak üzere tenkit türlerinde yazıları yayımlanmıştır. 185. sayfada yazdığı İcmâl-i Edebî yazısında Yahya Kemal'in Âgâh Kemâl imzasıyla Malûmât dergisinde yayımladığı Leyâl-i İstiğrak adlı şiiri alıntılanmış ve olumlu bir şekilde değerlendirilmiştir.

İcmâl-i Edebî¹³

“Bir haftalık şûn-ı edebîyi şöyle bir icmâl edivermek üzere kalemi elime aldığı zaman biraz düşündüm fakat düşünmek neye yarar? Yazmalı. ‘Musavver Fen ve Edeb’de dahi karilerimizin arzuları veçhile icmâl-i edebî bulundu-

¹² Ahmed Melih, “İcmâl-i Edebî”, Musavver Fen ve Edeb, nr. 170, s. 273, 23 Kânûn-ı sâni 1318/05 Şubat 1903.

¹³ Mehmed Âsaf, “İcmâl-i Edebî”, Musavver Fen ve Edeb, nr. 185, s. 235. 08 Mayıs 1319/21 Mayıs 1903.

racağımızı vaat etmiş olduğumuz halde yazmamaklığımız reva değil. Lakin ne yazmalı? Bu tereddütle haftalık “Malûmât”ı açtım. Âsâr-ı manzûme kısmı yine bir iki nazm-ı dil-ârâm ile pirâyedâr. Başta Muallim Atf Efendi biraderimizin “Na’t-ı Nebevî”si var. Onu okumalı, ondaki azamet-i ifadeyi, kailindeki ulviyet-i efkârı görmeli, onun her mısra’ından, her kelimesinden müstefid olmalı! Sâye-i veliyy-i nimet-i bi-minnet-i azamîde pek yakın bir zamanda Muallim Naci mertebesini ihraz ve merhum gibi alem-i edebiyatımıza pek çok hidemat-ı sebkeedeceğini âsâr-ı güzîdesi delâletiyle istidlâl ederek sevindiğimiz Muallim Atf Efendi “Na’t-ı Nebevî”sinde bakınız ne ulviyetler gösteriyor:

Na’t-ı Nebevî

Ettin beşeri ehl-i semâvât ile hem-dem

Ey kâşif-i eflâk!

Alem sana der fahrederek mefhâr-i alem

Şahen-şeh-i levlâk

Olmuştu zuhurunla sahârî vü bevâdî

Magbûta-i beledân ü mahsud-ı eâdî

Bir âlem-i şâdî

Ne şanlı mübadî

Âlemleri sarsan o kavî azm ü sebatın

Âsârı şu mebnâ-yı azîm-i medeniyet.

Ya Rab o ne hizmet

Hayret veriyor âleme işbu hidematın

Ulviyyet-i zâtın

Ya Rab bu ne himmet!”

“Malûmât”ı; hakikaten bir muallim-i edeb olan Atf Efendi’nin eserleriyle, yalnız manzûmelerıyla değil, makalât-ı edebiye ve ilmiyyeleriyle dahi tezyîn ahass-ı emelimizdir.

* * *

Âgâh Kemal’in “Leyal-i İstiğrak”ı bana da istiğrak-bahş oldu. Bakınız ne güzel:

Leyâl-i İstiğrâk

Hâlâ tahattur eyliyorum mâvi bir gece

Yattımdı nilgün bir korunun kenarına

Gördüm göğün nazara-i firûze-fâmını

Baktım yeşil sitârelerin zull-ı târına

Hatırladım Lamartin’in ömr-i garâmını

*Bazen kamer bulutların altında bir gelin
Vaz'-ı vakur ve şûhunu tanzîr eder gibi
Arz-ı likâ-yı hüsn ederek saklanır hazîn
Bir hacle-i sefide çekerdi sehâibi*

*Amâk-ı leyl içinde girizân olan tuyûr
Avâre bir neşide okurdu simâhıma
Sonra ağaçların arasından nigâhıma
Manzûr olan fezânın hafâyâ-yı nâimi
Meshûr-ı şiiir ederdi semâ-yı hayâlimi*

Âgâh Kemal'in gittikçe terakki ettiğini görüyor ve memnun oluyoruz.

* * *

Geçen hafta da yazmış olduğumuz veçhile kar'ilerimizin arzularını is'âf için "Musavver Fen ve Edeb"de dahi her hafta muntazaman icmâl-i edebî yazacağı-mızdan nevresidegân-ı erbâb-ı kalemimiz taraflarından gönderilecek mütalaat ve mülahazat-ı edebîyyenin icmâl-i edebî sütununa maalmemnuniye dercedileceğini beyan ü irsal edilecek âsârın nezahat-ı kalemiyyeye muvafık ve şahsiyyâtan ari olmasını tavsiye ile beraber "Musavver Fen ve Edeb"i en güzide eş'âra ve âsâr-ı edebîyyeye cilve-gâh ve bu suretle karilerimizi daha ziyade memnun etmek için çalıştığımızı da ilaveten der-miyân ederiz.

Mehmed Âsaf

Sonuç

İncelenen konunun bütün yönleriyle ele alınması, tarihsel gelişmesinin eksiksiz bir şekilde değerlendirilmesi ve hükümlerin buna göre verilmesi edebiyat araştırmalarında doğru bilgiye ulaşma yolunda önemli mesafeler kat etmemizi sağlar. Yahya Kemal'in edebî kişiliğini bütün yönleriyle anlayabilme ve değerlendirebilmemizin yolu da onun edebî faaliyetini başından sonuna kadar tüm ayrıntılarıyla ele alma ve incelemekten geçer. Şairin Musavver Fen ve Edeb dergisinde yayımlanan ve gençlik döneminin ürünleri olan üç şiiri ve bir mensur şiiri edebiyat tarihimiz açısından bu yönde bir öneme sahiptir. Ayrıca şair hakkında Musavver Fen ve Edeb dergisinde yapılan ve bu makalede metinlerini verdiğimiz değerlendirmeler, Yahya Kemal'in şiirlerinin ilk dönemlerde nasıl karşılandığını ve ne çeşit tepkiler aldığını göstermekte, onunla ilgili bilgi ve yorumlara yeni boyutlar getirmektedir.